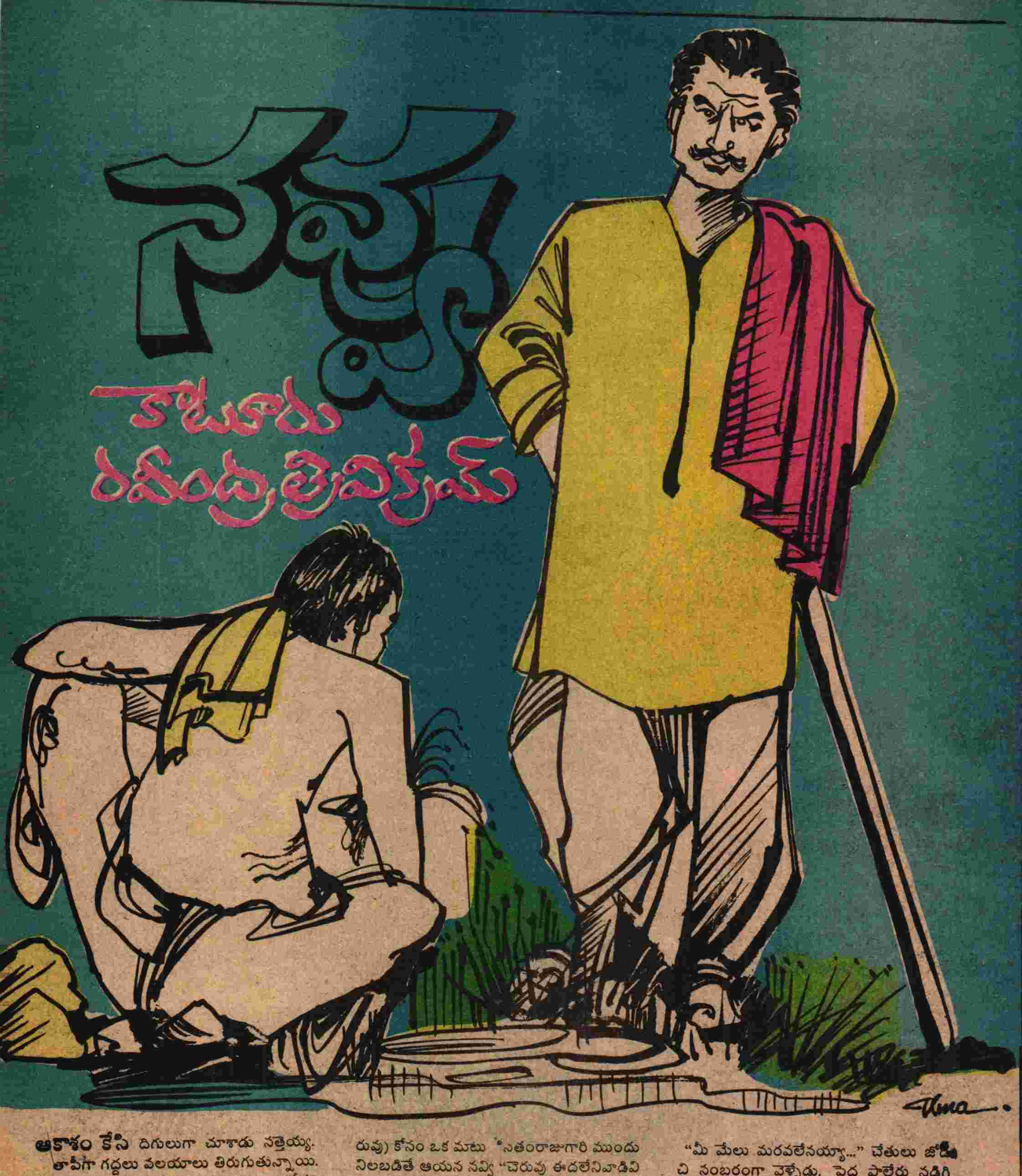

ఆకాశం కేసి దిగులుగా చూశాడు నత్తెయ్య.

తాపీగా గద్దలు వలయాలు తిరుగుతున్నాయి. ఎక్కడా అరచెయ్యంత మబ్బుతునక కూడా లేదు.

నత్తెయ్య చూపులు క్రిందకి దిగి వచ్చి ఎదురుగా ఉన్న పొలం మీద వాలాయి. ఇరవై ఎకరాలు. తనవి అయిదెకరాలే... కుటుంబానికి చాలటం లేదని సీతంరాజుగారివి మరో పదేను ఎకరాలు 'కౌలు' కి తీసుకున్నాడు. ఇంటిదాని రోగం కోసం, కూతురు పెళ్ళికోసం చేసిన అప్పుల నుండీ బయటపడొచ్చని ఆశపడ్డాడు. పిండికట్టల (ఎరువు) కోసం ఒక మాటు సీతంరాజుగారి ముందు నిలబడితే ఆయన నవ్వి "చెరువు ఈదలేనివాడివి నదిలోకి దూకితే ఎట్లారా?" అన్నాడు.

"దేవుడి మీద, మీ మీద బారం ఏశాను, బాబూ. మునిగినా, తేలినా సరే..." మొండిగా అన్నాడు.

"దేవుడి సంగతేమోగానీ, నన్ను నమ్మినవాణ్ణి మాత్రం నేను ముంచను. పెద్దపాలేరు రామయ్యతో నేను చెప్పానని చెప్పి నీకు కావాల్సిన కట్టలు తీసుకెళ్ళు..."

నత్తెయ్యకి పరమానందమయింది.

"మీ మేలు మరవలేనయ్యా..." చేతులు జోడించి సంబరంగా వెళ్ళేడు. పెద్ద పాలేరు నడిగి పిండి కట్టలు తెచ్చుకుని పొలంలో చల్లుకున్నాడు.

కలుపు తీయటం అయింది.

నారునంతా చక్కగా వాడుకోగలిగాను గదా అని పడిన తృప్తి దక్కకుండా వానచినుకు లేక మొక్క ఎండిపోసాగింది.

కాలవ లొదిలినా నీరు తన పొలందాకా రావటం లేదు.

పంపు సెట్లు పెట్టించగల తాహతు తనకు లేదు. చుట్టూ ఉన్న రైతులు బలంగల వాళ్ళు. వాళ్ళందరికీ పంపు సెట్లున్నాయి. వాళ్ళ పొలాలు పచ్చగా, కంటికింపుగా ఉన్నాయి. వాటి మధ్య తన పొలం దిష్టిబొమ్మలా ఉంది. తన చేను పక్కన చేనే కావటం వల్ల సీతంరాజుగారి పొలంతో కలిసి ఇరవై ఎకరాలూ అలాగే ఉంది.

గట్టు మీద విచారంగా కూర్చున్న సత్తెయ్య అలికిడి విని అటు చూశాడు. చేతిలో గొడుగుతో సీతంరాజుగారు తనవైపే వస్తూ కనిపించాడు. సంభ్రమంగా లేచి, వినయంగా దణ్ణం పెట్టాడు.

"ఏమిట్రా, సత్తెయ్యా! దాహంగా ఉన్న పొలానికి నీళ్ళివ్వలేదేం?" ఆయ నలాగే మాట్లాడతాడు...

"యాడనుండీ తేను, బాబూ! దేవుడు వాన కురిపిస్తాడేమోనని..."

"తపస్సు చేస్తున్నావా? ఒరే, పిచ్చోడా, మనుమల బట్టే దేవుడూ చేస్తున్నాడురా. మంచికి విలువ ఉందిరా లోకంలో? ఉపకారిని ప్రేమించేవాడు, ఇతరుల బాగు కోరేవాడు కనిపిస్తున్నాడా? దాన్దుంప తెగ... కనీసం ప్రయత్నమన్నా చెయ్యరు కదరా?"

"నిజమే, బాబూ! మీ మాటలన్నీ నిజమే". ఒప్పుకున్నాడు.

"ఇదుగో చూడూ- నా పొలం తడపటం అయిపోయింది. మావంపు సెట్టుకు రబ్బరు గొట్టాలు బిగిస్తే నీ చేను కూడా తడుస్తుంది. పెద్ద పాలేరుతో చెప్తాలే. ఊరికే దిగాలు పడి కూర్చోకుండా దారివెతుక్కోవాలి."

"మీ పాదాలు పట్టుకుంటే జలమ తరిస్తది, బాబూ. మీ లాంటోరు ఈ గ్రామంలో ఉండటమే మాకు దేవుడిచ్చిన వరం." నేలమీదకి వంగి మరీ దణ్ణం పెట్టాడు.

నవ్వేడు సీతంరాజు.

"లేరా, పిచ్చోడా! నేను చేసిన గొప్పేముందిరా? నా పొలాన్ని నమ్ముకుని కష్టం చేస్తున్నావ్. నీకు బాగా పండితేనే కద నా కేమైనా ఇచ్చేది? నువ్వు ఉసూరుమంటూ కూర్చుంటే నాకు మాత్రం బాధకాదూ?"

"తమ రెన్నయినా సెప్పండి, బాబూ, మీలాంటోరు 'మరొకరు దొరకరు మాకు."

"నీ మాటలకేంగానీ, వెళ్ళి ఆ నీళ్ళ సంగతేమిటో చూడు.." తొందర చేశాడు.

***   ***   ***

సూర్యుడు ఉదయిస్తున్నాడు.

సత్తెయ్య అప్పుడే పొలంగట్టుమీద కాలూనాడు.

మెలమెల్లగా పసిడి కిరణాలతో పచ్చటి పొలాలను పరామర్శిస్తూ ఆకాశవీథిలోకి ఎగిసి వస్తున్న కర్మసాక్షికి కనులు మూసుకుని చేతులు జోడించాడు.

కొద్ది క్షణాలు మౌనంగా ప్రార్థన చేసి, చేనంతా కలియజూశాడు. గాలికి తలలూగిస్తూ పరవశంగా నవ్వుతోంది. సత్తెయ్య పెదవుల మీద కూడా నవ్వు తోసుకు వచ్చింది. 'ఫర్వాలేదు. ఈ తడవ ఒడ్డున పడొచ్చు' అని తనకు తాను ధైర్యం చెప్పుకున్నాడు.

"నవ్వుతున్నావేందిరో, సత్తెయ్యా?" పొరుగు పొలం మోతుబరి శివయ్య పలకరించాడు.

"ఏం లేదు బాబూ... మొక్క బతికి పాణంతో ఊగిసలాడతా ఉంటే సంబరమనిపించింది..."

"అనిపిస్తంది... అనిపిస్తంది... నా సామిరంగ -నాల్రోజులు సముద్దరం గాలొచ్చిపడి ఆక్కుండా వాన కొట్టిందంటే- అప్పుడు చూడాల తమాశ..."

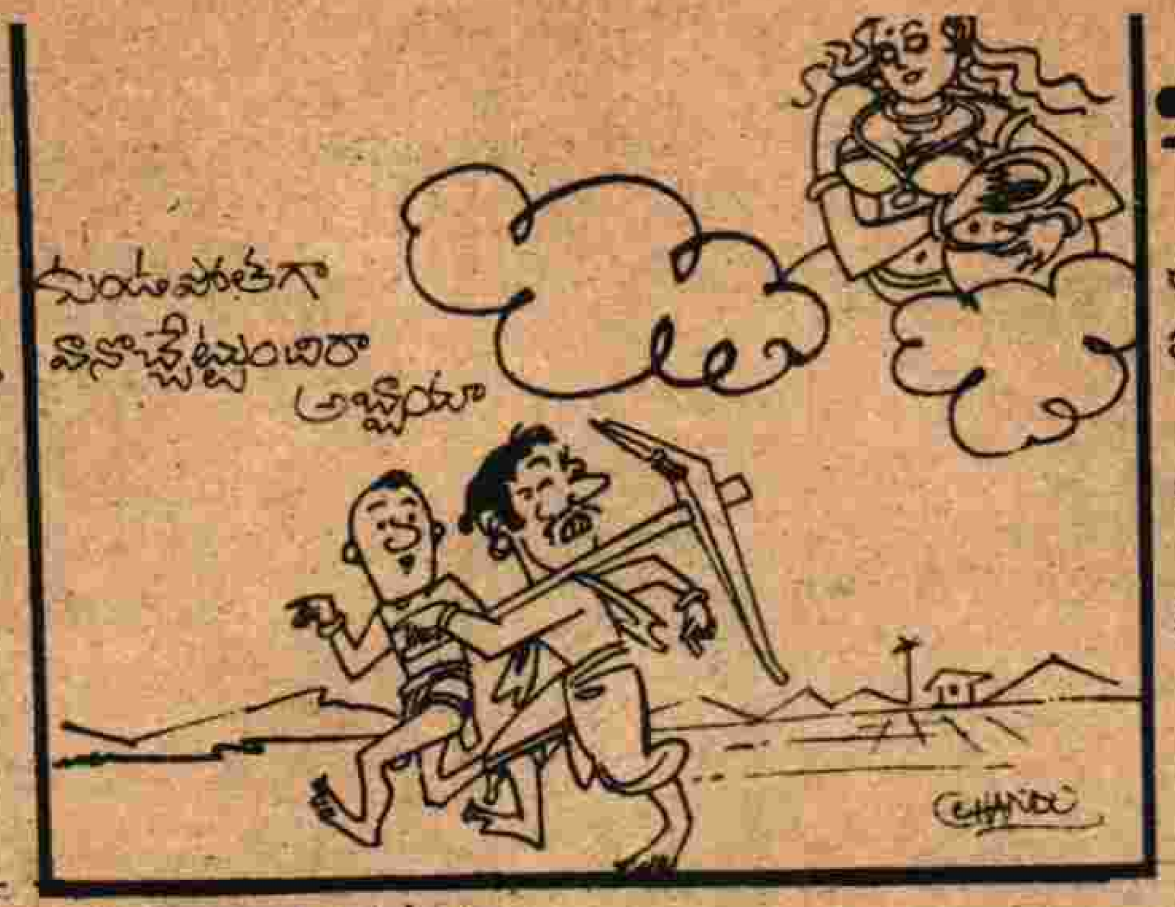

పగలబడి నవ్వేడు.

ఆ మాటలకి సత్తెయ్య ఉలిక్కిపడ్డాడు. మొహం కళ తప్పింది. 'ఈ ముదనష్టపోడి నోటంట మంచి మాట రానే రాదుగా' అనుకున్నాడు.

పైకి, "చెడెందుకు కోరాలి, శివయ్య బాబూ. అందరికీ మేలు జరగాలనీ, దేవుడు అందర్నీ సల్లగా సూడాలనీ కోరుకుందాం..." అన్నాడు.

"అక్కడే తిరకాసుందిరా, సత్తెయ్యా! దేవుడు మనం కోరుకున్న దానికి సరిగ్గా వ్యతిరేకం చేస్తాడు. వాన కావాలంటే కురవనీడు. వద్దంటే వారం రోజుల్దాకా ఆపకుండా కురిపించేస్తాడు. కుర్రసన్నాసి ఏవి-నీకేం తెలుసులే ఇయన్నీ..." చుట్ట చివర్నకొరికి ఉమ్మేస్తూ అన్నాడు శివయ్య.

"నిజమే, బాబూ... నాకేం తెలుసు..." ఒప్పేసుకున్నాడు.

***   ***   ***

ఉలిక్కిపడి లేచాడు సత్తెయ్య.

చలిగాలి రివ్వున వీస్తోంది. ఆకాశం ఉరుముతోంది. నక్షత్రాల జాడే లేదు.

'కొంపదీసి శివయ్య అన్నట్టు ఇది తుపాను కాదుగద!' అని మనసులో గుబులుపడ్డాడు.

చూస్తుండగానే సన్న తుంపర జల్లులోకి, ఆ తర్వాత జడివానలోకి మారింది. ఆ వాన రాత్రంతా కురిసింది. పగలు వచ్చిందని కూడా తెలియనంత దట్టంగా మబ్బులు పట్టి, ఏకధారగా కురుస్తూనే ఉంది.

సత్తెయ్యకి పైరు బతుకుందన్న ఆశ అణగారిపోయింది. మూడు రోజులపాటు తెరిపి ఇవ్వకుండా కురిసిన వానతో ఎత్తుపల్లాల తేడా తెలియకుండా పొలాలన్నీ నీటిమయం అయిపోయినాయి.

పొలం చూస్తూ ఖిన్నుడై నిలబడి పోయేడు సత్తెయ్య.

సీతంరాజుగారి బాకీ కళ్ళముందు కదిలింది. మొల లోతు నీటిలో కూరుకుపోయినట్లనిపించింది. వెన్నులోంచి చలి పుట్టుకొచ్చింది.

భుజం మీద చెయ్యి పడింది.

తుళ్ళిపడి చూశాడు. సీతంరాజుగారు! ఆయన పెదవుల మీద అదే మందహాసం.

"బాధపడకు. అందరితో బాటూ నువ్వూను! కాస్త ఓపికపట్టు. నీళ్ళు తియ్యగానే మళ్ళీ ఊడుద్దురా."

కృతజ్ఞతకు మాటలు దొరక్క కళ్ళలోంచి బుగ్గల మీదకి ప్రవహించింది.

***   ***   ***

"ఈ మాటయినా మొక్కనిలుస్తాదో లేదో! ఇప్పటికిది మూడో మాటు నాట్లు ఎయ్యడం. దీని సిగదరగ- ఏం వానండి... ఏం వాన! రైతు తినే దేవుంది-మట్టి! మూడు మాట్లు నాట్లా? పిండికట్టలు పుల్లేట్లో పోసినట్టయిందిగద! దరలు చూడబోతె చుక్కలు తాకుతుండె..."

సూర్యుడు విడాకులిచ్చినట్లున్న ఆకాశం కేసి చూస్తూ శివయ్య స్వగతం వింటున్నాడు సీతంరాజు.

సత్తెయ్య కూడా పొలంలోనే పనిలో మునిగి ఉన్నాడు.

మౌనంగా పని చేసుకుంటూ శివయ్య మాటలు వింటున్నాడు.

పరసగా తిన్న రెండు దెబ్బలతో నడుం విరిగిన వాడిలా అయిపోయాడు. సీతంరాజు ప్రోత్సాహం, అండదండలు లేకపోతే ఎప్పుడో దిగులుతో మంచం పట్టేవాడు. మొండికేసి, దేవుడి కరుణ మీద దింపుడు కళ్ళేల ఆశతో పొలంతల్లి సేవలో నిమగ్నమయాడు.

సీతంరాజు పొలం గట్టు మీద కూర్చుని పనులు చేస్తున్న వాళ్ళ వైపు చూస్తూండి పోయాడు.

ఆయన మనసులో ఎన్నెన్నో భావాలు.

ఈ వానలే లేకపోతే, ఈసరికి మొక్క ఎదిగేది. సకాలంలో కోతలు, నూర్పిళ్ళు పూర్తయి పంట చేతికొచ్చేది.

రైతు కష్టాలు చెప్పటానికి వీల్లేకుండా అయిపోయాయి.

నారు దొరికేదాకా ఒక యాతన.

తీరా దొరికాక పిండికట్టల కోసం భగీరథ ప్రయత్నాలు చెయ్యాలి. ఆ తర్వాత మొక్కతడి సేలాగా చూడాలి.

ఆ తర్వాత దోమపోటు, తెగుళ్ళు రాకుండా మందులు.

ఆ మందుల్లో కూడా కల్తీలు.

ఇంతా చేశాక బంగాళాఖాతానికి మరో పనేమీ లేనట్లు వాయుగుండాలు సృష్టిస్తూ తీరం మీదకి తుపానులు సరఫరా చెయ్యటం.

ఈ దేశానికి రైతే వెన్నెముక. ఇది అక్షరసత్యం. కానీ, వాడి వెన్నెముక సంగతేమిటి? రైతు బాధలు, గాథలు ఎవరికి పట్టాయి? సానుభూతి ఎవరికుంది? ఎంత కృషీవలత్వం నెరపితే తిండి గింజలు అందరికీ అందుతున్నాయి?

మీద చల్లగా చినుకులు పడితే ఆశ్చర్యంగా తలెత్తి చూశాడు సీతంరాజు.

మళ్ళీ కథ మొదలు!

పొలంలో పని చేస్తున్న వాళ్ళు పనులు ఆపి పైకి చూశారు. 'నా విశ్వరూపం చూడం'డన్నట్లు తళుక్కున మెరిసి ఊరు అదిరేలా ఉరిమింది. వాన జోరయింది.

పనులు వదిలిపెట్టి పాకవైపు పరుగులు తీశారు.

అది సీతంరాజుగారి పాక. అక్కడే కూలీలు తిండి తిని, బోరింగ్ నీళ్ళు కడుపు నిండా తాగుతారు. వాన ముంచుకొస్తే తలదాచుకుంటారు.

అందరూ దాంట్లోకి దూరేరు. సత్తెయ్య అందరికంటే వెనక కాళ్ళీడ్చుకుంటూ వస్తున్నాడు.

సీతంరాజు సత్తెయ్య వంకే చూస్తున్నాడు. పాకలో నిలబడ్డ వాళ్ళ కది గోవర్ధనగిరిలా ఉంది. వాళ్ళు చతురోక్తులు చెప్పుకుంటున్నారు. రైతుల సంగతి కూలీల కెందుకు? వాళ్ళకి బత్తేలు పడితే చాలు. రోజు గడిచిపోతుంది!

సత్తెయ్య నేరుగా వచ్చి సీతంరాజు సరసన నిలబడ్డాడు.

"దిగులు పడకు, సత్తెయ్యా! దేవుడు మనల్ని పరీక్షిస్తున్నా డంతే." ధైర్యం చెప్పాడు సీతంరాజు.

"దే...వు...డు..." నీటిలో మునిగిపోతున్న వరినారు కేసి చూస్తూ ఆగకుండా వెర్రివాడిలా నవ్వుతూనే ఉన్నాడు సత్తెయ్య!

*